

KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA
Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
Žižkova 57, 587 33 Jihlava, Česká republika

Číslo jednací: KUJI 77291/2019

Sp.zn.: OKPP 418/2019

V Jihlavě dne: 30. 9. 2019

Rozhodnutí

Závazné stanovisko k provedení parkové úpravy a komunikací uvnitř poutního areálu kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Účastník řízení:

Římskokatolická farnost Žďár nad Sázavou 2, Zámek 2/2, 591 02 Žďár nad Sázavou, IČ 48898813 (dále též „**vlastník**“), zastoupená Ing. Františkem Laštovičkou, IČ 10117831, Studentská 1133, 591 01 Žďár nad Sázavou

Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor kultury, památkové péče a cestovní ruch (dále jen „**krajský úřad**“) jako příslušný orgán státní památkové péče, na základě žádosti vlastníka národní kulturní památky - Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavou 2, IČ 48898813, se sídlem Zámek 2/2, 591 02 Žďár nad Sázavou, zastoupené na základě plné moci ze dne 8. 10. 2014 Ing. Františkem Laštovičkou, IČ 10117831, Studentská 1133, 591 01 Žďár nad Sázavou, doručené dne 8. 8. 2019, **o vydání závazného stanoviska k provedení parkové úpravy a komunikací uvnitř poutního areálu kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře**, na parc. č. 578 a 579, k. ú. Zámek Žďár, a to dle projektové dokumentace – *Obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad S.: Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře – parková úprava a komunikace, M&P architekti - atelier krajinářské architektury, 3-2019, dokumentace pro provedení stavby*, rozhodl podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o státní památkové péči**“), podle vyhlášky č. 66/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon o státní památkové péči, a po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, generálního ředitelství (dále též „**NPÚ Praha**“) č. j. NPÚ-310/63532/2019, takto:

Provedení parkové úpravy a komunikací uvnitř poutního areálu kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, na parc. č. 578 a 579, k. ú. Zámek Žďár, a to dle projektové dokumentace – *Obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad S.: Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře – parková úprava a komunikace, M&P architekti - atelier krajinářské architektury, 3-2019, dokumentace pro provedení stavby*, **se považuje z hlediska státní památkové péče za přípustné při splnění následujících podmínek:**

1. V průběhu prací budou svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zástupce NPÚ Praha, krajského úřadu a prováděcí firmy.
2. Dlažební prvky, materiál na pítko a na objekt pro umístění svíček budou vyzorkovány, včetně povrchového opracování a úpravy. Vyzorkována bude i navržená povrchová úprava lavic. Následně bude vždy svolán kontrolní den.
3. Bude proveden vzorek ukončení trávníku při fasádě kostela z akátového dřeva. V místech, kde po provedení odkopu kostela nebude možné provést v projektované výšce toto řešení, bude vyzorkováno alternativní napojení trávníku jednou řadou (lomového) kamene.
4. Záměr osazení mramorové dlažby v ambitu kostela je podmíněn vydáním závazného stanoviska k realizaci obnovy dlažby kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Následně bude, na základě žádosti vlastníka, vydáno k realizaci této části projektu samostatné závazné stanovisko. K němu bude předložena dokumentace obsahující mj. přesnou identifikaci přemísťované mramorové dlažby, detailní řešení dlažby podél obvodové zdi ambitu a napojení na stávající dlažbu ambitu. Napojení (vykrytí prostoru podél obvodového zdiva kaplí ambitu) je možné provést cihelnou (keramickou) dlažbou.

Odůvodnění

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou byl nařízením vlády č. 262/1995 Sb., ve znění pozdějších změn, s účinností ode dne 15. 11. 1995 prohlášen národní kulturní památkou, v Ústředním seznamu kulturních památek ČR zapsanou pod rejstříkovým číslem 11797/7-4653. Vlastníkem objektu je Římskokatolická farnost Žďár nad Sázavou 2, Zámek 2/2, 591 02 Žďár nad Sázavou.

Dne 8. 8. 2019 požádala Římskokatolická farnost Žďár nad Sázavou 2, zastoupená, na základě plné moci ze dne 8. 10. 2014, Ing. Františkem Laštovičkou, IČ 10117831, Studentská 1133, 591 01 Žďár nad Sázavou, o vydání závazného stanoviska k provedení parkové úpravy a komunikací uvnitř poutního areálu kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, na parc. č. 578 a 579, k. ú. Zámek Žďár, a to dle a v rozsahu projektové dokumentace – *Obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad S.: Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře – parková úprava a komunikace, M&P architekti - atelier krajinářské architektury, 3-2019, dokumentace pro provedení stavby*,

Cílem řešení je úprava pole poutníků s komunikacemi od ambitů ke kostelu a doplnění potřebného mobiliáře. Počítá se s úpravou nivelety a se srovnáním nerovností v návaznosti na úroveň terénu okolo ambitu a s jeho stoupáním ke kostelu s navázáním na úroveň jednotlivých vstupů.

Pole poutníků bude tvořit travnatá plocha se zátěžovým trávníkem okolo vlastního kostela, středně zátěžový trávník bude v osách propojení méně provozně zatížených vstupů z ambitu ke kostelu a v okolí cest z kamenné dlažby. Zbylé plochy bude tvořit parkový trávník. Ukončení travnaté plochy u omítek kostela je navrženo pomocí akátových prken.

Cesta od hlavního vstupu do areálu ke kostelu je navržena z velkých kamenných desek. Přístup z dalších dvou bran ambitu (od příjezdu a od nového hřbitova) směrem ke dveřím kostela bude též ze žulových desek, mezi kterými budou ponechány spáry široké 3 cm. Projektová dokumentace počítá s vyzorováním žulových dlažeb.

Dvě kaple ambitu budou předlážděny druhotně užitou mramorovou čtvercovou dlažbou kladenou nakoso, dnes položenou v lodi kostela. V jedné kapli bude instalováno pítko, v druhé objekt pro pokládání pietních svíček.

Pítko je navrženo z šedého mramoru. Vnější mísa má průměr 900 mm, vnitřní spočívající na

třech hranolech 770 mm. Střední sloup s ústím kohoutku a spouštěním ve vrcholu je z ebeny a má nerezové ocelové spony. Objekt na položení svíček je též ze šedého mramoru. Má tvar válce o průměru 750 mm a výškou 900 mm. Na horní části je zapuštěná plocha s pískem a skleněnou zástěnou. Do tělesa objektu je zapuštěná schránka na vhazování mincí a místo pro zásobní svíčky. Volný mobiliář tvoří lavice z impregnovaného modřínu o rozměrech 1400 x 400 a výšce 440 mm. Sedák je ze tří fošen 1400 x 120 x 40 mm, stojiny jsou též modřínové 400 x 320 x 40 mm. Spojovacími prvky jsou ocelové výztuhy a vruty. Povrchová úprava je olejovou emulzí.

Součástí navržené úpravy je osazení stabilní informační tabule z lepeného bezpečnostního skla s ocelovými kotevními prvky v barvě antracit. Tabule bude kotven do betonového základu 1000 x 290x600 mm.

Počítá se i s pořízením mobilní informační tabule z nerezového a pozinkovaného plechu, vyztužené ocelovými prvky. Pro umístění bude vytvořen betonový základ s ocelovými trubkami, do kterých se budou zasouvat ocelové trny mobilní tabule.

Krajský úřad si vyžádal dne 9. 8. 2019 s odkazem na ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči, písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, které obdržel dne 17. 9. 2019.

NPÚ Praha doporučuje podmínit realizaci předmětných prací následujícími regulativy: (1) Nově pořizované dlažební prvky a materiál na pitko a objekt pro svíčky budou vyvzorovány. (2) Ve vzorku bude předložen vzorek impregnace a povrchové úpravy lavic. (3) Bude proveden vzorek ukončení trávníku při fasádě kostela z akátového prkna a alternativního ukončení z jedné řady lomového kamene. (4) O přemístění mramorové dlažby z kostela do kaplí ambitu bude rozhodnuto samostatně v souvislosti s řešením rekonstrukce dlažby kostela.

Poutní areál na Zelené hoře má mimořádné architektonické, umělecké, historické, památkové a duchovní hodnoty. Je jedinečnou stavbou barokní gotiky. Stavba se vymyká běžným dobovým uměleckým normám a představám. Zápis na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO dokládá jeho jedinečnost ve světovém měřítku. Areál je však i dokladem obecné úcty, která vedla k jeho záchraně po ničivém požáru koncem 18. století a péče o kulturní dědictví v současnosti.

Po zrušení hřbitova okolo kostela na ploše pole poutníků byly postupně přeneseny hroby i hrobová příslušenství na nový hřbitov. Bylo realizováno odvodnění okolo ambitu i kostela a okolo ambitu byl zřízen okapní chodník z lomového kamene. Před branami a některými vstupy do kostela byla položena dlažba z druhotně použitých žulových desek. V loňském a letošním roce byly odstraněny zbytky základů hrobů z plochy pole poutníků. Plocha byla částečně srovnána a oseta.

K záměru obnovy parkových úprav a komunikačního systému bylo vydáno v roce 2016 závazné stanovisko krajského úřadu č. j. KUJI 27630/2016. Předložená projektová dokumentace pro provedení stavby vychází ze schválené idey, znovuoobnovení původní funkce prostoru mezi ambitem a kostelem, tzv. „pole poutníků“. Při zpracování projektové dokumentace probíhala projednání se zástupci NPÚ Praha a krajského úřadu. S ohledem na mimořádné hodnoty poutního areálu byly hledány a do projektu navrženy vhodné formy i materiálová a technologická řešení. Připomínky byly postupně zapracovány. Celá plocha bude výškově upravena. Navržené komunikace a nově založený trávník by měl odpovídat vzhledovým a provozním nárokům předmětného širokou veřejností oblíbeného místa. Zřízení informačních tabulí nahradí dosavadní provizoria. Pitko i lavice jsou potřebné s ohledem na stávající návštěvnický provoz areálu i jeho původní (dnes obnovenou) poutní funkci. Osazením objektu pro svíčky bude vytvořeno pietní místo, připomínající staletou existenci hřbitova, který svým vznikem nemalou měrou přispěl k zachování kostela.

Podmínky rozhodnutí krajský úřad stanovil na základě doporučených regulativ NPÚ Praha, se

kterými se ztotožnil, na základě správního uvážení po prostupování předložené projektové dokumentace, v souladu s ostatními správními řízeními ve věci obnovy kostela (záměr obnovy pole poutníků, záměr obnova dlažby kostela sv. Jana Nepomuckého, atd.) a v souladu s platnou právní legislativou.

Svolání kontrolních dnů je jedním ze základních možností uplatnění stavebního dozoru a odborného dohledu orgánu a organizace státní památkové péče při provádění schválených prací.

Dosud byly dlažby u vstupů z ambitu i u kostela prováděny z druhotně použitých žulových desek. Přirozeně se integrovaly do prostředí této výjimečné památky. Navrhované další dlažby na spojnicích tří bran ambitu a kostela by měly na tyto již položené úseky navázat. Je proto nutné vybrat materiál shodný, či co nejvíce se blížící a volit opracování napodobující starou dlažbu. Výběr kamene i opracování je proto třeba vyvozovat. Doporučuje se i koupit dlažební desky staré, nabízené jako druhotná surovina, popř. použít část druhotného kamenného materiálu nacházejícího se in situ. Dokumentace sice počítá s vyvzorováním dlažeb, ale není specifikováno, že jde o vzorky kamenného materiálu a opracování, lze to chápat jen jako vzorování položení dlažby.

Mramorové prvky použité v areálu kostela na Zelené hoře jsou z našedlých žilkovaných mramorů. Na nové prvky (pítka, objekt na svíčky) by měl být použit materiál obdobný. Výběr mramoru je potřebné doložit vzorky. Lavice budou z impregnovaného modřínu s povrchovou úpravou olejovou emulzí. I v tomto případě je třeba výsledný vzhled doložit nejprve vzorkem.

K ukončení travnaté plochy při omítaných fasádách kostela je navrženo použití párou ohýbaných akátových prken. Z předběžných sond provedených u základů kostela a s ohledem na složitost půdorysu kostela jde o náročné řešení, které nemusí být možné (všude) realizovat. Je proto požadováno jeho vyvzorkování a alternativně (v případech viz výše) je možné přechod řešit z jedné řady vhodného (např. lomového) kamene. Také toto řešení je nutno nejprve doložit vzorkem.

Použití kamenných mramorových čtvercových desek, které v minulosti nahradily část původní dlažby kostela, ve dvou kaplích ambitu je vhodné. Navržené řešení je možné akceptovat jako záměr nové úpravy dlažeb obou kaplí, neboť ani v jedné se již nenachází původní dlažba. Užitá je zde upravená cihelná dlažba typu „Klinker“ Tento záměr je zcela v souladu s podmínkou závazného stanoviska č. j. KUJI 27633/2016 ze dne 25. 3. 2016 k záměru rekonstrukce a doplnění keramické dlažby kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, cit. „*Pro mramorovou dlažbu, navrhovanou k odstranění, bude určeno a zajištěno položení v jiném objektu.*“ Mramorová dlažba druhotně použitá v kostele má nejen materiální, ale i památkovou a historickou hodnotu. Proto byla stanovena podmínka nalézt její uplatnění nejlépe v rámci památkově chráněného objektu, aby tím bylo zaručeno, že neskončí dlouhodobě deponována. Její nové položení je třeba s případným vyjmutím koordinovat. Vyjmutí dlažby z kostela a její znovu osazení je však možné až po pravomocném odsouhlasení obnovy dlažby kostela, včetně vyvzorkování nových keramických dlaždic. Závazné stanovisko k realizaci této části projektu by tedy mělo být součástí stanoviska k realizaci rekonstrukci dlažby přizemí kostela či na něj bezprostředně navazovat. Předložená dokumentace bude dopracována v požadované, k posouzení nezbytné, podrobnosti.

Krajský úřad seznámil zástupce účastníka řízení s ukončením shromažďování podkladů pro vydání rozhodnutí a umožnil mu nahlédnout do spisu a vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům i ke způsobu jejich zjištění, případně navrhnout jejich doplnění. Zástupce účastníka řízení k podkladům obsaženým ve spise nevnesl žádné připomínky.

Odborná organizace státní památkové péče nepožádala ve smyslu ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči o projednání návrhu tohoto závazného stanoviska.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů od doručení k Ministerstvu kultury ČR prostřednictvím Krajského úřadu Kraje Vysočina, odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu

V Jihlavě dne 30. 9. 2019

Ing. arch. Olga Čermáková
vedoucí oddělení památkové péče

Obdrží doporučeně do vlastních rukou

Ing. Františkem Laštovičkou, IČ 10117831, Studentská 1133, 591 01 Žďár nad Sázavou

Obdrží na vědomí (datovou schránkou)

Národní památkový ústav, generální ředitelství, Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

www.ck12.org